

Explicació de l'espai de l'Assoc.

Estem al davant d'un espai amb una història mil·lenària. Ens trobem en una zona al límit nord de la ciutat del segle IX, en època Andalusí. La muralla resseguia des del castell de la Suda fins al riu per l'actual Carrer Cortadura. La ciutat tenia la seva entrada mitjançant el portal de l'Assoc, que dóna nom al restaurant.

D'aquest portal avui desaparegut ens interessa la seva toponímia. Assoc és probablement l'adaptació de la paraula àrab "souk", que significa mercat en àrab.

Al segle XIV Pere III el Cerimoniós va construir una nova muralla encabint el call jueu i els murs vells de la Cortadura i el seu portal possiblement van perdre part del seu interès militar. De totes maneres l'enderroc definitiu dels murs vells de la Cortadura van produir-se a primers del segle XX. Encara tenim algunes fotografies on s'observen els gruixuts murs, segurament d'origen Andalusí.

Pel que respecta a l'espai del restaurant, com ja hem apuntat, les parts més antigues correspondrien al segle IX a XI, possiblement contemporanis a la muralla d'època Andalusí.

Són tres voltes de canó, marcades al plànol amb color roig. La més petita té un portal amb arc de ferradura que confirmaria la seva antiguitat. Restaurat durant les obres del 2013 estava parcialment tapiat i no era visible l'arcada de ferradura.

El fons de la volta principal al igual que tot el fons del local, està excavat sobre la roca natural. La volta principal està sota una casa amb accés des de la Plaça Massana, set metres per sobre del nivell de la volta, per tant, estem en un espai semisoterrat. Tot el barri de Sant Jaume des del Castell de la Suda al riu es troba terrassat fins al carrer major de Sant Jaume que era la via principal del nucli antic, paral·lela al riu.

L'any 2007 es van realitzar unes excavacions arqueològiques a la volta principal que confirmaven l'originalitat de les estructures d'època Andalusí i asseguraven que aquestes podrien correspondre a les restes d'uns "banys àrabs vells" ja referenciats en textos de l'edat mitjana.

Durant les obres hem descobert usos més moderns. Hem trobat les bases de molins d'oli, avui per sota de la cota del paviment i multitud de trulls, dipòsits d'oli (color groc).

Possiblement tot aquest sector seria destinat a la indústria de l'oli ja des del segle XVII.

La casa amb la seva façana esgrafiada, la seva estructura actual i el magnífic pilar de pedra seria una renovació de tot el sector datat a la primera dècada del segle XX. En planta baixa tenien la seva petita indústria de l'oli i vivien en planta primera.

El propietari, José Curto Despacs, compartia el pou amb els veïns anomenats "les Manelles" o "les maneles" amb els quals mantenia parentiu. José Curto Despacs va deixar en herència la casa a la seva filla Cinta Curto Valldeperez, la qui va tenir tres fills José, Pablo i Pedro. La casa va quedar en herència a José, el gran dels tres. Aquesta informació facilitada pel fill petit Pedro Matamoros Curto, "Pedro lo de la Reus", recorda que va marxar de la casa al 1947 quan tenia uns 8 anys (ara en té 75). Quan es va tancar el molí es va llogar l'espai a la fusteria Baubí i posteriorment el taller dels vidriers Guardiola, que van estar uns 15 anys aproximadament.